

פרק שני בדו"ח על הכנופיות: המעבר מן החאראקה אל מלחמת הכנופיות

גברים, נשים וילדים. הבריונים מתפתחים. לומדים לשדוד, לפרוץ ולרצוח ביתר-יעילות.

★ ★ ★

חנוך לנער על-פי דרכו ציבור התעורר. נוצרה תסיסה, צפות שאלות. מאשימים את המשטרה. הדרך הקלה ביותר, תמיד, היא להאשים את המשטרה, אך אי אפשר להאשים אותה בלבד. לא היא גרמה להתפתחותו של נוער כזה, היא רק לא הצליחה לבלום אותו מדרון. האשם בחברה הישראלית, במסדר החינוך ובמסדר-הסעד.

מנהלים ומורים בבתי-הספר אינם מבינים בהתנהגות התלמידים, בפרט בכיתות הגבוהות. מורי כיתות ז' ר"ח מתרכזים יותר מדי בהקניית החומר לבחינות, מש- יוכלו להתפנות לדברים צדדיים כמו חינוך הנוער. ואיך הם יכולים לחנך ולעצב ילד, אם הם אינם מכירים את משפחתו ואת תנאי חייו מחוץ לכותלי בית-הספר, אם הילד מעניין אותם רק בין השעות 8.00 ב- בוקר ל-13.00 בצהריים?

למשטרה-הסעד יש רשת של מעונות חסות לנוער, אך כושר הקיבול שלהם רחוק מלהיות מתאים לצרכים. עצם הפעלת מוסד דוח-חסות, דורשת כוחות מקצועיים מתאי- מים, כגון מנהלים, מתנכים, מורים, מדריכים ומדריכים מקצועיים ללימוד מקצוע. כוחות כאלה חסרים כי המשכורות קטנות ואינן מושכות. במרבית המוסדות, המורים וה- מחנכים מחכים לרגע בו יסיימו את עבודתם. המדריכים אינם מקריבים אליהם את הילדים, אלא דוחים אותם, ובכך דוחקים אותם אל שולי החברה. כי הם נותנים להם להרגיש שהם נחותים, אינם שחיים.

אין מוסדות-ילדים סגורים, והמקרים ה- קשים נשארים בדרך כלל בחוץ — חופשיים. הם מהמים מנהיגים טבעיים לכנופיות המת- החת.

גם ההורים מקדישים פחות תשומת-לב לחינוך ילדיהם. השאיפה לשפר את מצבם הכלכלי נוטלת מהורים רבים את הזמן ל- טפל בבנים ולחנכם. העסקים והבילויים קוראים לכל.

גם המשטרה צריכה לחנך נוער על-פי דרכו. השוטרים והקצינים הישירים צריכים לדעת מה מריץ אותם להתפרעויות, מי הם המנהיגים, היכן מדוע מתהוות כנופיות. המשטרה אינה מצוידת בידע זה. גם לא בכוחות המתאימים לרכוש ידע זה.

לעומת זאת מבצעת המשטרה מעצרים חכופים, בהם רבים של אנשים המוכחים כחפים-מפשע, בהם היא מצליחה ליצור רק את הרצון לנקום. הם מצטרפים לכנופיה, מגיילים בכך את מספר העבריינים הפור- טנציאליים, אשר, בבוא היום, יהפכו לחומר נפץ המסכן את החברה הישראלית.

מה ניתן לעשות באופן מעשי כדי לתקן את המצב בעודי- מועד? מי חייב לעשות זאת? מי מסוגל? על כך בכתבה הי- באה במסגרת סידרה זו.

בעל ההשפעה, ולו מצטיית. כולם נוהגים בו ביראת-כבוד, ופוחדים ממנו, כי מכירים את נחת-ידו. צעירות רבות נמשכות אל עמות-הכוח הזו, וזקופות עיניים מעריצות במנהיג החזקים.

בניהטובים רואים כיצד נערותיהם נש- מטות מידיהם, מנסים לחקות את כנופיות הבריונים. הם עושים חאראקות במכוניות ההורים, יוצאים בחבורות המיונות כ-20—30 איש, כדי להגביר את אומץ-ליבם. הם יוצ- אים לתחרויות עם בניהטובים. אלה, ש- אינם מביטים בעין יפה על המנסים לחדור לתחומם, מוכנים תמיד לריב. אזורית המתי- חות, החיכוכים והתחרויות קיימת כל הזמן — דורשת רק ניצוץ קל, כדי להידלק. הקטטות פורצות בין אנשי שכונת-התקעה, רמת-ישראל, שבאוי ושפירא, לבין חבורות מן הצפון, במסיבות ונשפים, בארים ואו- למות-מישחקים.

הסיבה — לרוב אינה נראית לעין. חילופי- דברים לא חשובים, מילים הנשמעות כעלבון

המריבות האמיתיות, הגדולות, מתרחשות בעיקר בתיך חבורות של סרסורים ורועי- זונות, בעיקר בגלל אזורי-העבודה של היצ- אניות. תכופות מתעוררים סיכסוכים בשל פלישות ל"אזור תפוס", שלכנופיית-סרסור- רים מסוימת יש חוקה עליו, בעוד שבני חבורה אחרת — מערערים על זכותם ל- חוקה זו.

רקע שני למריבות עזות, הוא המתח הקיים בין כנופיות פרבריות-עוני, לבין כנר- פיות בניהטובים. כנופיות משני הסוגים נפגשות במקומות-ריכוז משותפים: אולמות הביליארד והכדורת, מיגרשי הכדורגל ובתי- הקולנוע המציגים ללא הפסק, כגון מרכז, מתמיד ודן. במקומות אלו — מרחף המתח באוויר. בניהטובים רואים בבניהטובים אחר, והם רוצים לעלות עליהם בכל מחיר, ואילו בניהטובים חוששים מבניהטובים. כי צעירי-השכונות ידועים כאנשים מסוכנים, המסוגלים לדקור בסכין בלי סיבה. פחדם זה מניע אותם לנסות להתחבר אל כנופיות

הכנופיות רוצים להרגיש שהם כלי-יכולים. הם משתוקקים להפגין כוח, כשרון ויכולת גדולים משל שאר הכנופיות האחרות. לכן מתרבים המקרים האלה באופן שיטתי — כל מיקרה גורם להיווצרות גל חדש של מיקרים דומים.

★ ★ ★

תחרויות במכוניות גנובות
לפני זמן-מה, נפגשו, תוך כדי חאראקה, שתי כנופיות של צעירים — האחת משכונת-התקעה, והשניה מרמת-יצחק. כדי להתגאות הפגישה, הן פתחו בריב-מקום במירוץ מכוניות גנובות. נהגי כנופיית רמת-יצחק הצליחו לגבור במהירות נהיגתם על נהגי שכונת-התקעה, ונצחונם הוכתר בתשואות-שימחה וצעקות- לעג שהופנו לעבר הנכשלים. "אתם אנשי החאראקות המפורסמים מהתקעה, אינכם יוד- עים לנהוג ברכב. בואו אלינו וניתן לכם שיעורים."

על הסכין!

השכונות, אך נסיונותיהם להתקרב יוצרים, במעגל חזור, תגובות-לעג וסיפוקו של האתגר הראשוני, שנולד בצעירים מן השכונות, בי- גלל נחיתותם המעמדית והכלכלית. בתיקולנוע אלה משמשים כחממה ל- קשירת יחסים בין הכנופיות, לפרוק מתחים ולהתאזרות דור-המשך לכנופיות. אולמות אלה מציגים סרטי-מתח ופעולה, שמושכים את בניהטובים משני קצות העיר גם יחד. מלבד נערי-כנופיות משני הסוגים, באים לקולנוע גם גימנוסטים וגימנוסטיטות שהת- חמקו משיעורים בבתי-הספר. באולם החשוך הם עוברים את טבילת-האש הראשונה שלהם. שם הם פוגשים לראשונה את נערי- הכנופיות שעליהם שמעו מפי חבריהם, וי- עליהם קראו בעתונות. הם מחפשים בין כנופיות בניהטובים מכרים משותפים ש- יוכלו לספר סיפורי עלילה וגבורה על נוער-השכונות.

הגימנוסטיטות נמשכות אל הגברנים ה- צעירים בניהטובים, כי הם "בחורים עם דם, שלא חוששים לעשות מה שהם רוצים, ומצפצים על כולם." לא כמו בני-לוחית הרכוכים, שמפתחים לפצות פה אם אומ- רים להם לשחק. מוסד "הכנופיה", מהנהג אף הוא יסוד משיכה לנערות. ובפרט שבי- ראש כל כנופיה קיים אבדא, שהוא המנהיג

נערי כנופיית-התקעה הרגישו עצמם מוש- פלים. כבודם נרמס. הלעג של השחצנים הי- זרים הרתיח את דמם. הם החליטו ללמד לקח שלא יישכח במהרה. הם החנו את הן מכוניות שלהם בחריקות-גלגלים, וינקו מהן החוצה. על הכביש פרצה התכתשות. שניים מנהיגי שכונת-התקעה מיהרו ברכב הגנוב אל השכונה, להביא תגבורת, וחישי-מהר פשטה ברחובותיה השמועה, "יש מכות ליד בית-הקברות בנחלת-יצחק!"

סיפר אחד מאנשי כנופיית-התקעה: "אני וחברי ישבנו בקפה נצחון. פתאום ראינו שתי מכוניות קורעות את הכביש. חשבנו עוד חאראקה, לרגע הצטערנו שלא הצטרפנו לתחרה. אבל עוד לא הספקנו לתשוב, והי- מכוניות נתנו ברגס על המקום. ניגשנו לראות, ואז סיפרו לנו שהולכות מכות. מבקשים תגבורת, יעני. נכנסנו לתוך הקומט- יש מכות צריך לעזור."

"כמו שאנחנו מגיעים למקום אנחנו רואים איך הרבה אנשים מתאספים שם, והחבריה הולכים מכות. קפצנו מהמכוניות והתחלנו להרביץ גם אנחנו. חיימיקו תפס בקבוק, שבר אותו וכולם התרחקו ממנו, כי זה גבר עם דם. ואז כל החבריה נכנסו לשחוג, דפקו בוקסים וכיסחו ראשים."

"היה שם אחד מרמת-יצחק, בריא כזה. הוא התחמם ותפס מקל והתחיל להרביץ. לא היה איכפת לו למי הוא מרביץ, מרוב שהדם עלה לו לראש. כמו שהוא מכה עם המקל, אני וחיימיקו קפצנו עליו ביחד, ואני נתתי לו עם אבן בראש. כמו מטטול נפל הגיבור הזה. החבריה שלו ראו ככה והתי- חילו לברות. אז רדפנו אחריהם והתחלנו לזרוק אבנים, אבל הם ברחו יותר מהר. חברה מרמת-ישראל באו שמה ועמדו בי- מקום להסתכל. שום אנשים לא הגיעו ל- שמה, למה כולם בסביבה יודעים שתמיד הולכים כאן מכות. בסוף לקחנו את המכו- ניות שהם גנבו ועשינו חאראקות, וגם היה לנו מול המשטרה לא באה. כמה ימים אחרי זה עשינו איתם סולחה. האלה הארם, הם חברה שלנו עכשיו."

★ ★ ★

לעג לבניהטובים

מיקרים כאלה לא קורים כל יום. מכות עם פרייארים, לא עם דומיהם. כי קיימת ביניהם אחזה: יד אחת נגד המש- טרה והחברה. בניהטוביות שייכים לשיכבה חברתית אחת, עליה נמנים בדרך כלל גם אחיהם הבכירים ושא-ר בני-משפחתם.

הם מכירים איש את רעהו, לרוב מבית הסוהר או מתקופת המעצרים לצורכי חקי- רות. הצעירים לומדים מינקות שיש אחזה בין חברים, לא דופקים אחד את השני ולא מלשינים. הקשרים בין אנשי הכנופיות הי- שונות מתעפים, מתחזקים במפגשים שו- נים, במעצרים, התחרויות מתרחבות כל הזמן בגלל הגורל המשותף, ויוצרות ברית- תמיד בין העבריינים לעתיד.

הרוממה והאזהרה: ג'יימס דין ב"מרד הנעורים"